

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid præbendarum permutatio absque simonia fieri possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

absque lege id fecerit, suspectum est. Et hac ratione lege in Hispania recepta, & in alijs nonnullis prouincijs constitutum est, vt annatis, hoc est à tempore quo quis obtinet sacerdotium, dimidiatos fructus illius anni soluat. Et posset, si necessitas ingrueret, vt supra diximus, decimas decimarum sibi retinere, si modò illa ratione reliquæ omnes exactiones, & compositiones extinguerentur. Sed id maximè notandum, quod D. Thom. subdit: si uerò enim inquit, ab eo, qui beneficium confert, præter positam antea legem requirat, aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idem est, ac si aliquid munus ab eo exigeret: & ideo non caret vitio simoniæ. Quam quidem sententiam ego mihi plurimum obseruo in confirmationem nostræ, quam lib. 3. de pensionibus declarauimus. Quemadmodum enim non potest pro se Papa pensiones iniungere, ita neque pro alijs: nisi tanquam stipendium pro officio, & obsequio seu spirituali, seu seculari: quod Ecclesiæ est commodum. Quòd si quis contrarius sic arguat: Quid quid alteri concessione Papæ confertur potest, sibi ipse valet applicare: quandoquidem ipse est bonorum Ecclesiæ dispensator: potest autem commutans, aut renuntians eius auctoritate pensionem sibi retinere: ergo eandem potest sibi & Papa ad iudicare. Respondetur fallaciam in argumento latere: nam & si auctoritate pontificis commutanti ac renuntianti concedatur pensio, non est tamen eadem causa in ipso pontifice, vt sibi retineat, quandoquidem ipse non est præbendæ dominus, uel ille, qui commutat, aut renuntiat, sed duntaxat dispensatur: qui ideo debet suam pro iusta causa interponere auctoritatem.

ARTICVLVS II.

Utrum præbendarum permutatio absque simonia fieri possit.

PRæbendarum permutatio earum uenditioni affinis est: & ideo quaeritur an absque simonia fieri possit. Arguitur enim à parte negatiua. Primum ex glossa supra citata, cap. ex parte, prima, de officio delegati. ubi habetur, quòd si quis ingratiam alicuius sacerdotium renuntiaue-

rit, alias non renunciaturus, simonia committitur contra ius humanum. Cum ergo vniuersæ commutationes illo pacto fiant, simoniam redolent.

Secundò arguitur: si eiusmodi permutaciones iure essent permittæ, sequeretur, quòd liceret dum exilior propinquiori commutatur, tantum retinere pensionem super pinguiori, quanto excessu alteram superat. Id autem falsum esse sic monstratur: quòd tunc pariter sequeretur, si una nullos haberet fructus, sed tantum personalem titulum, altera uerò fructibus abundaret, posse quantitate pecunia refusa quæ sunt fructus illius diuitis fieri permutacionem: nam quòd de parte permittitur, non est cur de toto interdicitur, & tamen contractus iste emptio uidetur esse peccata.

Tertio potissimum arguitur: si tales permutaciones iuri essent conformes consequens inde fieret, vt eiusmodi pensiones possent numerata pecunia estimari, & redimi: vt annua pensio ducatorum 10. 80. aut 100. numeratis redimeretur. Conclusio tamen si vera est, aditum vendendis sacerdotijs patefacit. In contrarium est e. quaesitum. de rerum permut. ubi solum uentantur permutaciones cum pacto, sine licentia episcopi: conceditur tamen episcopo facultas eandem faciendi: quòd quidem non concederetur, si simonia esset.

Ad quaestionem iuxta argumentorum numerum tribus conclusionibus respondetur. Prima: Resignatio præbendæ in manus legitimi Annistitis in fauorem alterius designatæ personæ, & non alias, si non aliud interueniat pactum, siue fiat per modum permutacionis, siue per modum simplicis renuociationis, nullam habet rationem simoniæ: neque iure diuino, neque iure humano. Conclusio hæc supra a nobis contra citatam glossam asserta est. Quòd si glossam sub glossa ueris, quòd id tentat, quando renunciatio aut commutatio fit sine licentia Papæ, aut prælati, inanis tunc esset: vt quaestio 5. diximus: nam cum nemo possit præbendam dimittere, nisi in manibus prælati, cuius est beneficia conferre, neque auctoritate priuata alteri ad iudicare, illa non esset simonia, nisi fortè mentalis: quia nihil fieret. Quòd autem cum illa condicione renuntiare, nulla sit simonia, patet manifestè.

Obie-
ctio:

SOTO
de Iure
Legibus
DIE
13

nifestè: quoniam cum prælaro sacerdotio
rum collatio incumbat, nullo prohibetur
iure in eius arbitrio ponere, si voluerit con
ferre Petro, quod si noluerit, aliter ille, qui
iure possidet, non renuntiat.

2. Con-
clusio. Secunda conclusio: Commutare præben-
das, cum pacto, nisi in pacto ponatur,
cum cōsensu Pontificis, simonia est, vt verbi
gratia, si duo de commutatione pacificā
tur, & qui minorem præbendam habet, al-
teri polliceatur pensionem, Papæ autem
non referant nisi simplicem commutatio-
nem, neque ipse eandem pensionem con-
cedat, simonia est aperitissima, & tamen
apud idiotas frequentissima. Et pariter si
quis non per viam permutationis, sed sim-
pliciter renuntiat in fauorem alterius, nō
reuelando Prælaro pensionis pactū, quod
inter eos interuenit. Est autem simonia de
iure positio, nam commutare præbendas
reverta pensione, non est iure diuino pro-
hibitum, sed pontificio, vt patet in cap. ad
quæstiones. de reum permuta. Sed licet
nequit nisi consentiente prælaro, vt illic
patet, & c. citato. Quæstio. Quare dum Pa-
pa non concedit pensionem illam, reputa-
tur vt pretium commutationis. Ac perinde
profecto crediderim, talem collatio-
nem, etiam si à Papa, pactum ignorante
fiat, non teneri. Quod si pactum scetra ius
diuinum intercesserit, scilicet vt quis pro
tali renuntiatione pecuniam numeret, tūc
nec Papa dispensare absque culpa possit,
vt tali modo fieret renuntiatio: Quare qui
illo modo præbendam obtinuit, inhabi-
lis fiet ad possidendum, nisi postea fa-
cto pro infecto habito, Papa, qui solus po-
test, cum idoneum redderet, & habilem.
Adde, pensiones, vt habet mos Romanus,
nullum prælatum Papa inferiorem consti-
tuere valere, neque in permutationibus,
neque in simplicibus renuntiationibus.

Nullus
platus
Papa in
ferior
pensio-
nes con-
stituere
valet.
Quod autem eiusmodi pensionum pacta
in commutationibus assensu eiusdem Pon-
tificis fieri possint expresse habetur. c. cita-
to, ad quæstiones. Est tamen excessus Chri-
stiano cauendus. Audio namque in huius-
modi commutationibus non solum fructuum
quantitatem æstimari, verum &
per se etiam honorem, & dignitatem sacer-
dotij, vt cum archidiaconatus, aut decana-
tus illustris ecclesiæ pro simplici præben-
da permutatur, etiam si fructus pares fue-
rint, alia in super pensio pro dignitate exi-

gitur, quod quomodo fieri possit, non vi-
deo, quippe cum dignitas res spiritualis sit
& in dicto cap. proxime citato, expresse ca-
ueatur, ne misceatur permutatio dignita-
tum cum compensatione fructuum, sed
per se simpliciter sacerdotium pro sacerdo-
tio, & dignitas pro dignitate permuetur
absque aliqua refulsione pecuniæ, & seorsū
fructus pauperiores ad diuorum æqualita-
tem compellantur. Præterea, & fructus om-
nes pro pensione statuerent, præcipue in sa-
cerdotijs habentibus annexum seruitium,
atque omnium potissimum in curatis, ne-
scio quis probet: non solum quod iure cau-
tum sit, ne pensio tertiam fructuum par-
tem exuperet, verum quod diuini iuri, &
naturali aduersetur, vt quis tertio sit abs-
que vilo stipendio addictus. Quare pro mi-
nori absurdo duco, vt quis duo sacerdotia
cum animarum cura retineat, quàm vt al-
terum, retentis fructibus, relinquat. Nam
qui duo habet, potest alternatim ambo vi-
sitare & eleemosynas suis parocianis dis-
perseri, qui verò fructibus beneficium ex-
pilat, in causa est, vt quam titulum habet,
neque curam possit gerere animarum, ne-
que eleemosynas facere. Nam cum cogatur
victum aliunde queritare, quo modo
functioni sue adesse potest? De tertio mem-
bro quæstionis, quod argumento tertio ta-
ctum est, puta de redemptione pensionum
varie a doctoribus opinatur. Caiet. namq;
in opusculo 16. responsionum. q. 10. in vni-
uersum affirmat perpetuas pensiones nu-
merata pecunia redimi posse, alij verò re-
centiores, quorum est Ioan. Maior in quar-
to, distinctio. 24. q. 5. in uniuersum negant.
Varietas autem hæc ex fundamentorum
diuersitate suboritur. Caiet. enim censet
pensionem esse rem merè temporalem, so-
los scilicet fructus respicientem. Alij verò
censent, ius pensionum esse clericale, ac pe-
rinde spirituale. Inter has ergo opiniones
statuitur tertia conclusio. Pensiones fun-
ctionibus spiritualibus adiudicate, neuti-
quam redimi pretio possunt. Secus autem
illæ, quæ sub seculari titulo concedun-
tur. Vtraque pars non tam probatione, quàm
solo exemplo indiget. Enimverò si præscū
pensionum morem spectes, nunquam cō-
cedebantur, nisi spiritualibus functioni-
bus annexæ. Non sufficiebat, verbi gratia
episcopus vniuersam diocesim visitare, &
gubernare, accerserat sibi auxilia rem, qui

Quæst.

Maior.

3. Con-
clusio. Expla-
nat com-
clusio.

sibi esset adiumento, cui ideo certam pensionem in suis fructibus consignabat. Atque huiusmodi pensiones, sicuti modo in more sunt, ut vendi non possunt, ita neque redimi. Habent enim præbendarum effigie, quæ spiritualibus annectuntur. Et fortasse idem est ferendum iudicium de pensione, quæ daretur seni, ac bene merito episcopo, aut presbytero propter exhaustos labores, si quoniam iures eum ad seruiendum deficiunt, renuntiare vellet sacerdotium suum. Hoc enim libro 3. legitimum sumus arbitrati pensionum genus videtur. enim huiusmodi pensio clericali iuri annexa. Aliæ vero sunt pensiones, quas iam diximus titulis secularibus applicatas, puta principibus, ac militibus, & has non est dubium posse redimi, quandoquidem, ut dictum est, vendi possunt. Si enim militi constituatur pensio super episcopatum, potest eam episcopus redimere. Sed aliæ sunt, quæ non nihil habent dubietatis, ut pote, quæ in commutationibus, aut simplicibus renuntiationibus interueniunt: Renuncio in tuum fauorem meum beneficium, retenta certa pensione. Videtur enim hoc genus, pensio esse merè temporalis, nam ut lib. 3. diximus, ad nullum officium ecclesiasticum talis pensionarius tenetur. nec titulum habet, sed solum ius à possessore petendi fructus. De his ergo inquit Caiet. quod si vnico contractu vtrunque conficias, constituas, scilicet pensionem decem ducatorum, octoginta redimendam, simoniae est contractus. Si vero diuisim post constitutam pensionem illam velis redimere, nullum tibi ius obstat. Et primò de commutationibus citatum capitulum: Ad quæstiones, de rerum permutatione, incautum lectorem fallere possit. Illic namque nulla habetur mentio pensionis, sed hoc solum quod quando inæquales sunt præbendarum fructus, potest illi, qui maiorem habebat, pecuniarum quantitas refundi: vbi apparet, quod possit pecunia præfens tota numerari, & per consequens pensio vnico contractu constitui, & redimi. Immo sine pensionis nominatione, si tua valet centum, mea nonaginta, numero tibi pro tuis decem, simul octoginta, videtur illic contractus probari. Quod profecto non est concedendum, alias liceret & præbendam caeteri. Ut si ego nullam haberem præbendam, possem octoginta ducatis emere tuam, quæ valet de-

cem. Textus ergo intelligendus est de quantitate pecunie, quæ habet rationem annue pensionis. At verò quod illa possit redimi, videtur ex dicto textu colligi. Nam habetur & iubetur seorsum fieri permutationem præbendarum simpliciter, & postea requirari fructus. Quare iam illa pensio videtur dari sine clericali iure, & ideo forsitan illa redimi potest. Tametsi ingenue fateor non posse me discrimen illud percipere domini Caieta. inter duos seorsum contractus & vnum. Nam si constitutam pensionem ob id redimere possum, quod est res sine titulo ecclesiastico, nescio quando constituitur, postquam tunc extrahatur ab eodem ecclesiastico titulo, cur non possit simul de redemptione pacisci. Sed ne tantam largiamur licentiam, dicendum quod talis contractus habet vehementem suspicionem emptionis, & venditionis. Quare non potest non scandalum dare. De alijs pensionibus, quæ in vtro modo sit scilicet quæ pro hibito sine aliquo titulo ceduntur, illi, qui licitas existimant, respondeant. Ego namque, ut lib. 3. dicebam, de iudicando ius illud nequeo, ut possit pensio poni, nisi pro titulo aliquo ecclesiastico, vel seculari, aut pro commutatione, aut diu in lire dubium ditimialiter non potest. Per hæc ergo, argumenta, quæ in fronte quæstionis propolita sunt, soluta restant, præter secundum quod in gratiani Caiet. adiecit. Concedit namque in commutationibus licitam esse compensationem excessus maioris præbendæ, dum modo altera fructus habeat, hæc autem ambiguit, quando altera nullos habet fructus, propterea quod talis commutatio quandam habet emptionis imaginem, At vero non est cur dicitur iterum, quin talis commutatio, perinde atque altera, licita sit, ideo nihil absurdi argumentum concluderet.

ARTICVLVS III

Utrum liceat spiritualia pro muneribus offerri, quod est, vel à lingua, vel ab alio quouis obsequio.

Quamuis constitutum fuerit, spiritualia non esse pretio estimanda, apparet

Capitulum ad quæstiones exponitur.

ad quæstiones exponitur.

SORO
de iure
Legibus
DIE
13